

FİLİZ KİTABEVİ

Prof. Dr. Mustafa DURAL

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ve

Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Merhum Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Suat SARI

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Öğretim Üyesi

TÜRK ÖZEL HUKUKU

Cilt I

**Temel Kavramlar ve
Medenî Kanunun Başlangıç Hükümleri**

20. Baskı

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL**

2026

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1401
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi
Yayın No | Publication Number: 2026/151

Kitap Adı: TÜRK ÖZEL HUKUKU
Cilt I: Temel Kavramlar ve Medenî Kanunun Başlangıç Hükümleri
Book Title: TURKISH PRIVATE LAW
Volume I: Fundamentals of Civil Law and Introduction Section of the Civil Code
ISBN: 978-625-5007-27-8
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786255007278

Yazar(lar) | Author(s): Prof. Dr. Mustafa DURAL / Prof. Dr. Suat SARI | orcid.org/0000-0002-7574-822X
Kurum | Institution: University of Istanbul Faculty of Law

Konu Kategorisi | Subject Categories: Medeni Hukuk | Civil Law

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16.5 x 23.5 cm
Baskı Sayısı | Edition: 20
Sayfa Sayısı | Pages: 266

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül 2026 | September 2026
Yayın Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: Gülgonca ÇARPIK
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Topyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

20. BASIYA ÖNSÖZ

Hukukun temel kavramları ile Medenî Kanunun başlangıç hükümlerini inceleyen bu kitap mevzuattaki ve uygulamadaki değişiklikler göz önünde bulundurularak güncel hâle getirilmiştir. Bu yeni bası vesilesiyle merhum hocam Prof. Dr. Mustafa Dural'ı rahmetle anmaktayım.

Kitabın basımında her zamanki titizliklerini gösteren Filiz Kitabevi mensuplarına sonsuz teşekkürler...

Suat Sarı
İstanbul 2026

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR.....	XVII

GİRİŞ

1. HUKUK KAVRAMI	1
1.1. TOPLUM YAŞAMI, DÜZEN VE GÜVEN GEREĞİ	1
1.2. TOPLUMU DÜZENLEYEN KURALLARIN TÜRLERİ.....	3
1.2.1. Ahlâk kuralları	3
1.2.2. Din kuralları	4
1.2.3. Görgü (nezaket) kuralları.....	4
1.2.4. Örf ve âdet kuralları.....	5
1.2.5. Özel olarak hukuk kuralları	5
1.2.5.1. Genel açıklamalar ve tanım	5
1.2.5.2. Hukuk kuralları ile toplumu düzenleyen diğer kurallar arasındaki ilişki	6
1.2.5.3. Yaptırım (müeyyide).....	9
1.2.5.3.1. Genel olarak.....	9
1.2.5.3.2. Yaptırımın türleri	9
1.2.5.3.2.1. Ceza	10
1.2.5.3.2.2. Tazminat	10
1.2.5.3.2.3. Geçersizlik (hükümsüzlük).....	12
1.2.5.3.2.4. Cebri icra (zorla yerine getirme)	13
2. HUKUKUN ÇEŞİTLİ ANLAMLARI	14
2.1. POZİTİF (MÜSPET, YÜRÜRLÜKTEKİ) HUKUK.....	14
2.2. TARİHÎ HUKUK.....	14
2.3. YAZILI HUKUK (MEVZUAT)	14
2.4. YAZILI OLMAYAN HUKUK (ÖRF VE ÂDET HUKUKU).....	15
2.5. İDEAL HUKUK	15
2.6. HUKUK BİLİMİ	15
3. HUKUKUN DALLARI VE MEDENÎ HUKUKUN BUNLAR İÇİNDEKİ YERİ	16
3.1. HUKUKUN DALLARI	16
3.1.1. İç hukuk-uluslararası (milletlerarası) hukuk.....	16
3.1.1.1. İç hukuk	16
3.1.1.2. Uluslararası (milletlerarası) hukuk	16

3.1.2. Maddî hukuk-usul hukuku (şeklî hukuk, yargılama hukuku).....	16
3.1.2.1 Maddî hukuk.....	16
3.1.2.2. Usul hukuku.....	16
3.1.3. Kamu hukuku-özel hukuk	17
3.1.3.1. Genel olarak.....	17
3.1.3.2. Kamu hukukunun dalları	19
3.1.3.2.1. Anayasa hukuku.....	19
3.1.3.2.2. İdare hukuku	19
3.1.3.2.3. Ceza hukuku	19
3.1.3.2.4. Ceza muhakemesi hukuku.....	19
3.1.3.2.5. Medeni usul hukuku	19
3.1.3.2.6. İcra ve iflâs hukuku.....	20
3.1.3.2.6.1. İcra hukuku	20
3.1.3.2.6.2. İflâs hukuku	20
3.1.3.2.7. Uluslararası (milletlerarası) hukuk	20
3.1.3.2.8. Vergi hukuku ve kamu maliyesi.....	20
3.1.3.2.9. Genel kamu hukuku.....	21
3.1.3.3. Özel hukukun dalları	21
3.1.3.3.1. Medenî Hukuk	21
3.1.3.3.2. Borçlar hukuku	21
3.1.3.3.3. Ticaret hukuku	21
3.1.3.3.4. Milletlerarası özel hukuk (Uluslararası özel hukuk, devletler özel hukuku).....	21
3.1.3.3.5. Fikrî hukuk	22
3.1.3.4. Karma nitelikteki hukuk dalları	22
3.1.3.4.1. İş hukuku ve sosyal güvenlik hukuku.....	22
3.1.3.4.2. Toprak hukuku	22
3.1.3.4.3. Hava hukuku.....	22
3.2. MEDENÎ HUKUKUN ÖZEL HUKUK-KAMU HUKUKU AYIRIMINDAKİ YERİ VE ANLAMI	22
3.2.1. Medenî Hukukun yeri.....	22
3.2.2. Medenî Hukukun anlamı	22
4. MEDENÎ HUKUKUN DÜZENLENİŞ TARZI VE BU SİSTEMLER İÇİNDE TÜRK MEDENÎ HUKUKUNUN YERİ	23
4.1. ROMA/CERMEN HUKUK SİSTEMİ	23
4.2. ANGLOSAKSON HUKUK SİSTEMİ	25
4.3. İSLÂM HUKUKU	25
4.4. SOSYALİST HUKUK SİSTEMİ	26
4.5. TÜRKİYE'NİN BU SİSTEMLER İÇİNDEKİ YERİ	26
5. TÜRK MEDENÎ HUKUKUNUN DA İÇİNDE BULUNDUĞU ROMA/ CERMEN HUKUK SİSTEMİNDE KANUNLAŞTIRMA HAREKETLERİ	27
5.1. KANUNLAŞTIRMA KAVRAMI.....	27
5.2. KANUNLAŞTIRMA YÖNTEMLERİ.....	28
5.2.1. Kazuistik (meseleci) yöntem	28
5.2.2. Soyut (mücerret) sistem.....	28

5.3. MEDENÎ HUKUK ALANINDAKİ BAŞLICA KANUNLAŞTIRMA HAREKETLERİ.....	29
5.3.1. Prusya Devletleri Genel Land Kanunu (Allgemeines Landrecht für die preussischen Staaten).....	29
5.3.2. Fransız Medenî Kanunu (Code Civil Français, Ccfr).....	29
5.3.3. Avusturya Medenî Kanunu (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, ABGB)	29
5.3.4. Alman Medenî Kanunu (Bürgerliches Zivilgesetzbuch, BGB).....	29
5.3.5. İsviçre Medenî Kanunu (Schweizerisches Zivilgesetzbuch, ZGB; Code Civil Suisse, Ccs).....	30
6. TÜRKİYE'DE KANUNLAŞTIRMA HAREKETLERİ, ÖZELLİKLE MEDENÎ HUKUKUN VE BORÇLAR HUKUKUNUN GELİŞİMİ.....	32
6.1. CUMHURİYETİN KURULMASINDAN ÖNCEKİ DÖNEM	32
6.2. CUMHURİYET DÖNEMİ VE TÜRK MEDENÎ KANUNUNUN OLUŞUMU	33
6.3. TÜRK MEDENÎ KANUNUNUN BÜTÜNÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ	35
6.3.1. Genel olarak	35
6.3.2. Şekil bakımından değerlendirme	36
6.3.3. Esas yönünden değerlendirme	37
6.4. TÜRK BORÇLAR KANUNUNUN OLUŞUMU.....	39
6.4.1. Genel olarak değerlendirilmesi	39
6.4.2. Şekil yönünden değerlendirme	39
6.4.3. Esas bakımından değerlendirme	40
7. MEDENÎ KANUN VE BORÇLAR KANUNUNUN BÜTÜNLÜĞÜ	41
8. HUKUKUN KAYNAKLARI, ÖZELLİKLE MEDENÎ KANUNUN YÜRÜRLÜK KAYNAKLARI	42
8.1. GENEL OLARAK.....	42
8.1.1. Yaratıcı kaynak	42
8.1.2. Yürürlük kaynakları.....	43
8.1.3. Bilgi kaynakları	43
8.2. MEDENÎ HUKUKUN YÜRÜRLÜK KAYNAKLARI	43
8.2.1. Asıl yürürlük kaynakları	44
8.2.1.1. (Teknik anlamda) Kanun	44
8.2.1.1.1. Kanunların hazırlanması	45
8.2.1.1.2. Kanunların özellikleri	46
8.2.1.1.2.1. Genellik	46
8.2.1.1.2.2. Süreklilik	47
8.2.1.1.3. Kanunların Anayasaya uygunluğu ve bunun denetlenmesi	47
8.2.1.1.3.1. İptal davası.....	48
8.2.1.1.3.2. Anayasa'ya aykırılık iddiasının def'i olarak ileri sürülmesi	49
8.2.1.1.3.3. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru	50
8.2.1.2. Kanun hükmünde kararname.....	51
8.2.1.3. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi	52
8.2.1.4. Tüzük	53

8.2.1.5. Yönetmelik.....	54
8.2.2. Tamamlayıcı hukuk kaynağı: Örf ve âdet hukuku.....	54
8.2.2.1. Örf ve âdet hukukunun tanımı	55
8.2.2.2. Örf ve âdet hukukunun unsurları	55
8.2.2.2.1. Maddî unsur	55
8.2.2.2.2. Manevî unsur	55
8.2.2.2.3. Hukukî unsur	56
8.2.2.3. Örf ve âdet hukukunun türleri	56
8.2.2.3.1. Yaygın ve yöresel örf ve âdet hukuku.....	56
8.2.2.3.2. Genel örf ve âdet hukuku, özel örf ve âdet hukuku.....	57
8.2.2.3.3. Alelâde örf ve âdet hukuku, ticarî örf ve âdet hukuku.....	57
8.2.2.4. Örf ve âdet hukukunun rolü.....	57
8.2.2.4.1 Kanun boşluklarını doldurmak	57
8.2.2.4.2. Kanun hükümlerini yorumlamak	58
8.2.2.4.3. Kanuna aykırı örf ve âdet	59
8.2.3. Sözleşme bir hukuk kaynağı mıdır?	59
9. ÖZEL OLARAK: MEDENÎ HUKUKUN TEMEL KAYNAKLARI OLAN TÜRK MEDENÎ KANUNU VE TÜRK BORÇLAR KANUNU	60
9.1. TÜRK MEDENÎ KANUNU.....	60
9.1.1. Başlangıç	61
9.1.2. Kişiler Hukuku	61
9.1.3. Aile Hukuku.....	61
9.1.4. Miras Hukuku	62
9.1.5. Eşya Hukuku.....	62
9.2. TÜRK BORÇLAR KANUNU	62
9.3. MEDENÎ KANUNDA GENEL BÖLÜM MESELESİ: MK. 5.....	63
9.4. MEDENÎ KANUNUN 5. MADDESİNİN UYGULAMA ŞARTLARI.....	65
9.4.1. Bir özel hukuk ilişkisinin varlığı	65
9.4.2. Özel bir düzenlemenin bulunmaması	66
9.4.3. Hükümün örneksemeyeyle uygulanması.....	66
10. KANUNLARIN UYGULANMASI	67
10.1. GENEL OLARAK.....	67
10.2. KANUNLARIN YER İTİBARIYLA UYGULANMASI.....	68
10.3. KANUNLARIN ZAMAN İTİBARIYLA UYGULANMASI.....	69
10.3.1. Kanunların Yürürlüğe Girmesi ve Yürürlükten Kalkması.....	69
10.3.1.1. Kanunların Yürürlüğe Girmesi	69
10.3.1.2. Kanunların Yürürlükten Kalkması.....	70
10.3.2. Kanunların Zaman İtibariyle Uygulanmasına İlişkin Kurallar.....	72
10.4. KANUN HÜKÜMLERİNİN SÖZÜYLE VE ÖZÜYLE UYGULANMASI	78
10.4.1. Genel açıklama	78
10.4.2. Kanun hükümlerinin sözü itibariyle uygulanması.....	79
10.4.2.1. Kanun hükümlerinin düz anlam itibariyle uygulanması.....	79

10.4.2.2. Kanun hükümlerinin zıt anlam (mefhumu muhalif) itibariyle uygulanması.....	80
10.4.2.3. Kanun hükümlerinin atıf (yollama) yoluyla uygulanması.....	80
10.4.3. Kanun hükümlerinin özleri itibariyle uygulanması ve yorum.....	82
10.4.3.1. Kanun hükümlerinin özleri itibariyle uygulanmaları	82
10.4.3.2. Yorum	83
10.4.3.2.1. Tanım ve genel açıklamalar	83
10.4.3.2.2. Yorumun türleri.....	84
10.4.3.2.3. Yorum metotları	84
10.4.3.2.3.1. Söze göre (lafzî) yorum metodu	84
10.4.3.2.3.2. Sübjektif tarihî yorum metodu.....	85
10.4.3.2.3.3. Objektif tarihî yorum metodu	85
10.4.3.2.3.4. Objektif zamana uygun yorum metodu	86
10.4.3.2.4. Yorumda yararlanılacak araçlar	87
10.5. KANUN HÜKÜMLERİNİN NİTELİKLERİNE GÖRE UYGULANMASI	89
10.5.1. Genel hükümler-özel hükümler	89
10.5.2. Emredici hükümler- emredici olmayan hükümler.....	90
10.5.2.1. Emredici hukuk kuralları	90
10.5.2.2. Emredici olmayan hukuk kuralları	91
10.5.2.2.1. Yedek (tamamlayıcı) hükümler.....	92
10.5.2.2.2. Yorumlayıcı hukuk kuralları	92
11. KANUN HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINDA HÂKİMİN TAKDİR YETKİSİ.....	93
11.1. ŞARTLARDA TAKDİR YETKİSİ.....	94
11.2. HÜKÜMDE TAKDİR YETKİSİ.....	94
11.3. TAKDİR YETKİSİNİN KULLANILMASI.....	94
12. KANUNDA UYGULANABİLİR BİR HÜKÜM BULUNMAMASI HÂLİNDE ÖRF VE ÂDET HUKUKUNUN UYGULANMASI	95
12.1. GİRİŞ.....	95
12.2. BOŞLUK	95
12.3. BOŞLUK VE HUKUK DIŞI ALAN.....	95
12.4. BOŞLUK VE MENFİ ÇÖZÜM (NİTELİKLİ SUSMA).....	96
12.5. BOŞLUK VE KANUNUN YETERSİZLİĞİ.....	97
12.6. BOŞLUK TÜRLERİ	98
12.6.1. Hüküm içi boşluk- kanun boşluğu.....	98
12.6.1.1. Hüküm içi boşluk.....	98
12.6.1.2. Kanun boşluğu	99
12.6.1.2.1. Gerçek boşluk	100
12.6.1.2.1.1. Açık boşluk	100
12.6.1.2.1.2. Örtülü boşluk	100
12.6.1.2.2. Gerçek olmayan boşluk	101
13. KANUN BOŞLUĞUNUN DOLDURULMASI YOLLARI.....	102
13.1. ÖRF VE ÂDET HUKUKUNUN UYGULANMASI.....	102

13.2. HÂKİMİN HUKUK YARATMASI	103
13.2.1. Genel olarak.....	103
13.2.2. Hâkimin hukuk yaratmasının şartları	103
13.2.3. Hâkimin hukuk yaratırken izleyeceği yöntem.....	104
13.2.4. Hâkimin hukuk yaratırken yararlanacağı araçlar.....	105
13.2.5. Hâkimin yarattığı hukukun uygulanması	106
14. HÂKİMİN HUKUKU UYGULARKEN BİLİMSEL GÖRÜŞLERDEN VE MAHKEME KARARLARINDAN YARARLANMASI	106
14.1. GENEL OLARAK.....	106
14.2. BİLİMSEL GÖRÜŞLER (ÖĞRETİ, DOKTRİN).....	107
14.3. YARGI KARARLARI.....	108
15. HAK	109
16. HAKLARIN ÇEŞİTLERİ.....	112
16.1. DAYANDIĞI HUKUK DALINA GÖRE HAKLARIN AYIRIMI: KAMU HUKUKU HAKLARI- ÖZEL HUKUK HAKLARI.....	112
16.2. NİTELİKLERİNE GÖRE HAKLARIN AYIRIMI: MUTLAK HAKLAR-NİSBÎ (KİŞİSEL) HAKLAR	113
16.2.1. Mutlak haklar.....	113
16.2.1.1. Eşya üzerindeki mutlak haklar	114
16.2.1.1.1. Aynî haklar (maddî eşya üzerinde mutlak haklar)	115
16.2.1.1.1.1. Mülkiyet.....	116
16.2.1.1.1.2. İrtifak hakkı	117
16.2.1.1.1.3. Rehin hakkı.....	121
16.2.1.1.1.4. Taşınmaz yükü (gayrimenkul mükellefiyeti)	122
16.2.1.1.2. Fikrî haklar (maddî olmayan eşya üzerinde mutlak haklar)	123
16.2.1.2. Kişi üzerindeki mutlak haklar.....	125
16.2.1.2.1. Kişinin kendi üzerindeki mutlak hakları: Kişilik hakkı.....	125
16.2.1.2.2. Kişinin başkalarına ilişkin mutlak hakları: Velâyet ve vesayet	126
16.2.2. Nisbî haklar (Kişisel haklar).....	127
16.2.2.1. Nisbî hakların çeşitleri.....	127
16.2.2.1.1. Alacak hakkı	127
16.2.2.1.2. Yenilik doğuran haklar	129
16.2.2.1.3. Borç ilişkisi dışındaki hukukî ilişkilerden doğan nisbî haklar	130
16.2.2.2. Etkisi güçlendirilmiş nisbî (kişisel) haklar	130
16.3. KONULARINA GÖRE HAKLAR: MALVARLIĞI HAKLARI- KİŞİ VARLIĞI HAKLARI	133
16.3.1. Malvarlığı hakları	133
16.3.2. Kişi varlığı hakları	134
16.4. DEVİR EDİLEBİLMELERİNE GÖRE HAKLAR: DEVREDİLEBİLİR HAKLAR-DEVREDİLEMİYEN HAKLAR.....	135
16.5. KULLANILABİLECEK KİŞİLERE GÖRE HAKLAR: KİŞİYE SIKI SIKIYA BAĞLI HAKLAR- BAŞKASINCA KULLANILABİLECEK HAKLAR.....	136

16.6. HAK SAHİBİNİN BELİRLENMESİ ŞEKLİNE GÖRE HAKLAR:	
BAĞIMSIZ HAKLAR-BAĞLI HAKLAR.....	138
16.6.1. Bağımsız haklar	138
16.6.2. Bağlı haklar.....	139
16.6.2.1. Eşyaya bağlı haklar.....	140
16.6.2.2. Alacağa bağlı haklar	140
16.6.2.3. Sözleşmeye bağlı haklar	141
16.6.2.4. Bir topluluğa mensup olmaya bağlı haklar.....	141
16.7. SAĞLADIKLARI YETKİNİN İÇERİĞİNE GÖRE HAKLAR:	
YARARLANMA HAKLARI-DÜZENLEME HAKLARI	141
16.7.1. Yararlanma hakları.....	141
16.7.2. Düzenleme hakları.....	142
16.7.2.1. Genel olarak.....	142
16.7.2.2. Yenilik doğuran haklar.....	142
16.7.2.2.1. Kavram	142
16.7.2.2.2. Yenilik doğuran hakların çeşitleri.....	143
16.7.2.2.2.1. Kurucu yenilik doğuran haklar	144
16.7.2.2.2.2. Değiştirici yenilik doğuran haklar	146
16.7.2.2.2.3. Bozucu yenilik doğuran haklar	146
16.7.2.2.3. Yenilik doğuran hakların kullanılması.....	147
16.7.2.2.4. Yenilik doğuran hakların ortak özellikleri	148
16.7.2.2.4.1. Yenilik doğuran haklar kullanılmakla sona ererler.	148
16.7.2.2.4.2. Yenilik doğuran haklar kullanıldıktan sonra, buna ilişkin işlem geri alınmaz.	148
16.7.2.2.4.3. Yenilik doğuran hakların kullanılması, kural olarak, şarta bağlanamaz.	150
16.7.2.2.4.4. Yenilik doğuran hakların kullanılmasını sınırlayan süreler hak düşürücü süredir.	151
16.7.2.3. Defi hakları	152
17. HAK SAHİBİ	153
18. HAKLARIN KAZANILMASI	154
18.1. HUKUKÎ OLAY	155
18.2. HUKUKÎ FİİL	156
18.3. HUKUKA UYGUN FİİLLER.....	157
18.3.1. İrade açıklamaları (irade açığa vurmaları).....	157
18.3.1.1. Hukukî işlemler	157
18.3.1.2. Hukukî işlem benzeri fiiller	158
18.3.1.3. Maddî fiiller	158
18.3.2. Bilgi (tasavvur) açıklamaları	159
18.3.3. His açıklamaları	159
18.4. HUKUKÎ İŞLEM	160
18.4.1. Hukukî işlemin unsurları	160
18.4.1.1. İrade beyanı	161

18.4.1.1.1. İrade beyanının tanımı ve unsurları	161
18.4.1.1.2. İrade beyanının çeşitleri.....	163
18.4.1.1.2.1. Açık (sarih) irade beyanları-örtülü (zımnî) irade beyanları.....	163
18.4.1.1.2.2. Yöneltilmesi gerekli irade beyanları-yöneltilmesi gerekli olmayan irade beyanları	166
18.4.1.1.2.3. Doğrudan irade beyanları-dolaylı irade beyanları	166
18.4.1.2. İrade beyanına hukukun uygun sonuç bağlaması	167
18.4.2. Hukukî işlemlerin çeşitleri.....	167
18.4.2.1. Gerekli irade beyanı sayısı açısından: Tek (bir) taraflı hukukî işlem-iki veya çok taraflı hukukî işlemler	167
18.4.2.1.1. Tek (bir) taraflı hukukî işlemler	167
18.4.2.1.2. İki veya çok taraflı hukukî işlemler	168
18.4.2.1.2.1. Sözleşme	168
18.4.2.1.2.1.1. Borç sözleşmeleri	168
18.4.2.1.2.1.2. Medenî Hukukun diğer alanlarına ilişkin sözleşmeler	169
18.4.2.1.2.2. Karar	170
18.4.2.2. Sonuçlarına göre hukukî işlem çeşitleri.....	170
18.4.2.2.1. Hukukî işlemin sonuçlarını doğurduğu zamana göre: Sağlar arası hukukî işlemler-Ölüme bağlı hukukî işlemler	170
18.4.2.2.2. Hukukî işlemin sonuçlarını doğurduğu değere göre çeşitleri- Kişi varlığına ilişkin hukukî işlemler- Malvarlığına ilişkin hukukî işlemler ..	171
18.4.2.2.2.1. Kişi varlığına ilişkin hukukî işlemler	171
18.4.2.2.2.2. Malvarlığına ilişkin hukukî işlemler.....	171
18.4.2.2.2.2.1. Borçlandırıncı işlem	171
18.4.2.2.2.2.2. Tasarruf işlemi	173
18.4.2.2.2.2.3. Kazandırıcı işlem	175
18.4.3. Hukukî işlemin geçerlilik şartları	178
18.4.3.1. Bütün hukukî işlemlerde aranan geçerlilik şartları.....	179
18.4.3.1.1. Ehliyet.....	179
18.4.3.1.2. Hukukî işlem emredici hukuk kurallarına, genel ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun olmalıdır.	180
18.4.3.1.3. Hukukî işlemin konusunun imkânsız olmaması gerekir.....	180
18.4.3.1.4. Hukukî işlemin unsuru irade beyanı sağlıklı olmalıdır.....	180
18.4.3.1.5. Hukukî işlem muvazaalı olmamalıdır.....	181
18.4.3.2. Bazı hukukî işlemlerde aranan geçerlilik şartları	182
18.4.3.2.1. Hukukî işlemin geçerlilik şekline uyularak yapılması	182
18.4.3.2.2. Tasarruf işlemlerinde işlemi yapanın tasarruf yetkisinin bulunması	184
18.4.3.2.3. Sebebe bağlı tasarruf işlemlerinde geçerli bir hukukî sebebin varlığı.....	184
18.4.3.2.4. Tam iki taraflı (karşılıklı) sözleşmelerde aşırı yararlanma (gabin) bulunmaması.....	185
18.4.3.2.5. Genel işlem şartları içeren hukukî işlemlerde kanunun öngördüğü sınırlara uyulması	185
18.4.4. Hukukî işlemlerin geçersizliği.....	185

18.4.4.1. Yokluk.....	186
18.4.4.2. Kesin hükümsüzlük	187
18.4.4.2.1. Kavram	187
18.4.4.2.2. Kesin hükümsüzlük sebepleri	188
18.4.4.2.3. Tahvil	189
18.4.4.3. İptal edilebilirlik	191
18.4.4.4. Noksanlık.....	193
18.4.4.5. Nisbî geçersizlik (Nisbî etkisizlik)	194
18.4.4.6. Kısmî geçersizlik	195
18.5. HAKLARIN KAZANILMASININ ŞEKİLLERİ	196
18.5.1. Aslen kazanma	196
18.5.2. Devren kazanma	196
18.5.3. Tesisen kazanma	198
19. HUKUKİ İLİŞKİLERDE VE HAKLARIN KAZANILMASINDA İYİNİYETİN ROLÜ	198
19.1. İYİNİYET KAVRAMI	198
19.2. İYİNİYETİN ROLÜ.....	199
19.2.1. Genel olarak.....	199
19.2.2. Hakların kazanılmasında iyiniyetin rolü.....	201
19.2.3. İyiniyetin arandığı zaman	204
19.3. İYİNİYETİN İSPATI.....	205
20. HAKLARIN KULLANILMASINDA SINIRLAR: DÜRÜSTLÜK KURALINA UYMA ZORUNLULUĞU VE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI	206
20.1. GENEL OLARAK.....	206
20.2. DÜRÜSTLÜK KURALI.....	208
20.2.1. Dürüstlük kuralının anlamı	208
20.2.2. Dürüstlük kuralının uygulama alanı	208
20.2.2.1. Kanun hükümlerinin uygulanmasında dürüstlük kuralının rolü.....	209
20.2.2.1.1. Kanun hükümlerinin yorumlanmasında	209
20.2.2.1.2. Kanuna karşı hilenin önlenmesinde.....	210
20.2.2.2. Hukukî işlemlerde, özellikle de sözleşmelerde dürüstlük kuralının uygulanması	212
20.2.2.2.1. Sözleşme yapma zorunluluğu	212
20.2.2.2.2. Sözleşmenin müzakeresinde özenli ve dürüst davranma yükümlülüğü.....	213
20.2.2.2.3. Tek taraflı hukukî işlemlerin yorumlanmasında ve özellikle de sözleşmenin kurulmasında dürüstlük kuralının rolü	214
20.2.2.2.4. Sözleşmenin yorumlanması ve tamamlanmasında dürüstlük kuralının rolü ...	215
20.2.2.2.5. Sözleşmeden doğan borçların belirlenmesinde dürüstlük kuralının rolü	216
20.2.2.2.6. Sözleşmede değişiklik yapılmasında veya sona erdirilmesinde dürüstlük kuralının rolü	217
20.3. HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI	220
20.3.1. Hakkın kötüye kullanılması yasağının anlamı.....	220

20.3.2. Hakkın kötüye kullanılması oluşturabilen durumlar	221
20.3.2.1. Hakkın kullanılmasında menfaatin bulunmaması	221
20.3.2.2. Hakkın kullanılmasındaki menfaatle, başkasının uğrayacağı zarar arasında aşırı nispetsizlik bulunması.....	222
20.3.2.3. Çelişkili davranışta bulunulması (Uyandırılan güvene aykırı davranışta bulunma).....	223
20.3.2.4. Hakkın tanınmasındaki amaca aykırı kullanılması.....	224
20.3.3. Hakkın kötüye kullanılmasının yaptırımı	224
20.4. DÜRÜSTLÜK KURALI VE HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞININ UYGULANMASININ ESASLARI.....	225
21. HAKLARIN KORUNMASI.....	226
21.1. TALEP	227
21.2. DÂVA	228
21.2.1. Dâva kavramı ve çeşitleri	228
21.2.2. Dâva karşısında dâvalının durumu	230
21.2.3. İddia ve savunmanın ispatı	232
21.2.3.1. İspat kavramı	232
21.2.3.2. İspat yükü	232
21.2.3.2.1. Genel kural	232
21.2.3.2.2. İstisnalar.....	233
21.2.3.2.2.1. Hayatın olağan akışına uygun olguların aksini ispat	233
21.2.3.2.2.2. Mâruf ve meşhur vakıaların ispatı	234
21.2.3.2.2.3. İspat yükünü kanunun özel olarak belirlediği hâller	234
21.2.3.2.2.4. Karineye dayanan ispat.....	235
21.2.3.2.2.5. Resmî sicil ve senetlere dayanan iddiaların ispatı	236
21.2.3.2.2.6. İkrar	237
21.3. CEBRÎ İCRA	238
21.4. HAK SAHİBİNİN HAKKINI KENDİSİNİN KORUMASI.....	239
22. HAKLARIN KAYBEDİLMESİ	240
KAVRAMLARA GÖRE ARAMA CETVELİ	243
MEVZUAT ARAMA CETVELİ.....	255
YARARLANILAN KAYNAKLAR	261

KISALTMALAR

ABGB	: Das Allgemeine B�rgerliche Gesetzbuch
AHFD	: Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi
AMKYUHK	: Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun
Art.	: Artikel
ANY.	: Anayasa
Bd.	: Band
Bem.	: Bemerkung
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts
BK.	: 818 sayılı Borçlar Kanunu
bkz.	: Bakınız
C.	: cilt
Ccfr.	: Code Civil Français
CMK.	: Ceza Muhakemeleri Kanunu
dn.	: Dipnotu
E.	: Esas
FSEK	: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
HMK.	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK.	: 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
�BD.	: �stanbul Barosu Dergisi
�BK.	: ��tihadı Birleştirme Kararı
�c. �f. K.	: Ücra ve �fl�s Kanunu
�HFM.	: �stanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
kr�. (kar�)	: Kar�ıla�tırınız
m.	: Madde
MHAD.	: Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi
MK.	: Türk Medenî Kanunu
MÖHUK	: Milletlerarası �zel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun

XVIII

N.	: Randnote
Nr.	: Numara
OR	: Obligationenrecht
RG.	: Resmî Gazete
RKD	: Resmî Kararlar Dergisi
SJZ	: Schweizerische Juristenzeitung
TKHK	: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vb.	: ve başkaları
vd.	: ve devamı
Vorbem.	: Vorbemerkung
YKD.	: Yargıtay Kararları Dergisi
Yön.	: Yönetmelik
ZBG	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch
ZSR	: Zeitschrift für Schweizerisches Recht